

13. juli 2018

J. nr. 01.02.03A08-0001

Slutprodukt for det lokale naturråd for Bornholm

Baggrund for naturrådet

Det lokale naturråd for Bornholm blev oprettet af Bornholms Regionskommune i efteråret 2017 i henhold til Bekendtgørelse om etablering af lokale naturråd, BEK nr. 971 af 07/08/2017.

Det lokale naturråd har i perioden 15. januar 2018 til 15. juli 2018 haft til opgave at bistå kommunen med forslag til udpegning af områder, som skal indgå i Grønt Danmarkskort i kommuneplanen.

Grønt Danmarkskort skal bestå af udpegninger af og retningslinjer for:

- Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser
- Økologiske forbindelser
- Potentielle naturområder
- Potentielle økologiske forbindelser

Kommunen skal inddrage naturrådets forslag, bemærkninger, udtalelser og herunder mindretalsudtalelser i sit endelige forslag til Grønt Danmarkskort.

Det lokale naturråd for Bornholm har bestået af følgende 14 foreninger og organisationer: Foreningen Bornholm, Naturhistorisk Forening Bornholm, Landbrug & Fødevarer, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet, Bæredygtigt Landbrug, Danmarks Jægerforbund, Dansk Skovforening, Vandpleje Bornholm, Bornholms Landbrug, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund, Dansk Erhverv og Horesta (dog har Dansk Skovforening ikke deltaget fysisk men kun pr. mail).

Desuden har Bornholms Regionskommunes Natur- og Miljøudvalg deltaget med to observatører.

Bornholms Regionskommune, Center for Natur, Miljø og Fritid har været sekretariat for naturrådet. Der har været afholdt i alt fem møder af hver to timers varighed.

Naturrådets anbefalinger

Naturrådet er enige om, at slutproduktet af naturrådets arbejde ikke er et konkret kort med forslag til udpegninger men i stedet anbefalinger til kriterier og principper for udpegninger og retningslinjer.

Naturrådet er i forløbet blevet præsenteret for udkast til kort med foreløbige udpegninger udarbejdet af Bornholms Regionskommune i henhold til nedenstående metode, som har været drøftet på møderne. Naturrådet udtrykker samlet opbakning til metoden.

Metode

De økologiske forbindelser udgøres af et netværk af eksisterende naturområder. De eksisterende naturområder kan bestå af § 3-beskyttede naturarealer, Natura 2000-områder, fredsskove og naturfredede arealer. De potentielle økologiske forbindelser udgøres af arealer, som ligger i tilknytning til de eksisterende naturområder i de økologiske forbindelser, og som kan fungere som spredningskorridorer imellem og langs de eksisterende naturområder.

Der tegnes et grundkort, hvor eksisterende naturområder forbindes og omkranses af en bufferafstand ud mod det omkringliggende landskab.

Herefter identificeres kerneområder for værdifuld natur og/eller høj biodiversitet. Kerneområder findes ud fra følgende informationer:

- *Bioscore (Miljøstyrelsens digitale naturkort)*: Lokale områder som er særligt værdifulde, fordi de er levesteder eller potentielle levesteder for rødlistede arter (f.eks. arealer med en score på mindst 7).
- *Artsscore (Miljøstyrelsens digitale naturkort)*: Samlet vægtet score for rødlistede arter (indgår dog også som en del af bioscoren).
- *BRKs eksisterende viden om særligt værdifulde naturområder*
- *Naturrådets viden*
- *Anden tilgængelig viden*

Områder med særlig værdifuld natur og/eller høj biodiversitet udgør kerneområder i de økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser. Ved tilretning af grundkortet skal det så vidt muligt sikres, at disse områder indgår i de økologiske forbindelser og forbindes med potentielle økologiske forbindelser, hvor det er relevant.

Tilretningen af kortene med økologiske forbindelser og potentielle økologiske forbindelser skal herudover tage udgangspunkt i, at der især sikres spredningsforbindelser efter følgende kriterier:

- Langs vandløb (hovedsagelig vandløb beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3)
- Langs kysten
- I områder med større koncentration af
  - Fredsskov
  - Våde naturtyper (især eng og mose) og lavbund
  - Tørre naturtyper (hede og overdrev) og skråninger/evt. klippegrund
  - Særlige arter f.eks. Bilag IV-arter eller rødlistede arter
- Strukturer som levende hegn, sten- og jorddiger, sprækkedale, udyrkede arealer og skov, som ikke er fredsskov, inddrages i afgrænsningen af de potentielle økologiske forbindelser, hvor det giver mening i sammenhæng med de øvrige kriterier
- Kortene finjusteres for at tage højde for bl.a. byområder, større eksisterende anlæg, andre interesser i kommuneplanen og lokalplaner, rekreative interesser og eventuel planlagt natur.

Medlemmer af naturrådet er kommet med konkrete forslag til eksisterende naturområder, hvor de har kendskab til, at der er en høj artsrigdom, og som derfor kan udgøre kerneområder i de økologiske forbindelser.

Øvrige anbefalinger

Naturrådet er herudover kommet med følgende bemærkninger, forslag og anbefalinger til kommunens arbejde med Grønt Danmarkskort:

Naturrådet påpeger vedrørende eksisterende naturområder og prioriteringen af disse i kortet over økologiske forbindelser, at

- naturarealer med høj naturværdi er særligt værdifulde og vigtige for udpegningen af de økologiske forbindelser, og at der især bør tages udgangspunkt i at prioritere indsatsen og udpegningen omkring disse,
- det er vigtigt også at skabe bedre sammenhæng mellem naturarealer i det åbne land og mellem de § 3-beskyttede naturområder, selv om de ikke nødvendigvis har høj biodiversitet, idet de bl.a. kan fungere som trædesten i de økologiske forbindelser

Naturrådet påpeger, at ved udpegning af en bufferafstand omkring de eksisterende naturarealer i kortet over potentielle økologiske forbindelser bør bredden af denne justeres, så der laves bredere bufferafstande, hvor der er særlige behov, og smallere, hvor der ikke er særlige behov. I områder med dyrket landbrugsjord, hvor en bred bufferafstand ikke er oplagt nødvendig for den økologiske forbindelse, bør bredden begrænses.

Der er fremkommet forslag fra naturrådet om at lægge en bufferzone på f.eks. 50 m omkring større bygningsanlæg på landbrugsejendomme og så vidt muligt friholde denne for udpegning i det grønne Danmarkskort.

Landbrugsorganisationerne i naturrådet udtrykker bekymring for, at Grønt Danmarkskort kan medføre begrænsninger for landbrugserhvervet. Hertil bemærkes, at det fremgår af Erhvervsstyrelsens 'Oversigt over nationale interesser i kommuneplanlægningen', at *'der lægges vægt på, at kommunernes udpegninger heller ikke på sigt kan påføre lodsejerne begrænsninger ift. udnyttelse af mulighederne for landbrugsejendomme, fx til udvidelse af husdyrbrug eller ny bebyggelse'*.

Naturrådet udtrykker tilfredshed med retningslinjerne for naturbeskyttelsesinteresserne i den eksisterende kommuneplan og anbefaler, at de nye retningslinjer udformes i tråd med de eksisterende.

Naturrådet anbefaler, at nye potentielle naturområder primært lægges op ad eksisterende værdifulde naturområder for at medvirke til at udvide eller skabe sammenhæng mellem disse. Nye potentielle naturområder uden sammenhæng med eksisterende kan dog også udpeges, hvis der er et godt potentiale og dialog med berørte lodsejere. Endvidere påpeger naturrådet, at også klimatilpasning samt kulturhistoriske og rekreative interesser kan indgå som kriterier for udpegning af potentielle naturområder.

Naturrådet anbefaler, at der ved etablering af ny natur medtænkes naturpleje, så de nye naturområder ikke blot gror til.

Medlemmer af naturrådet er kommet med forslag til konkrete potentielle naturområder, med primært fokus på lavbundsarealer og overdrevsområder.

Den videre proces

Bornholms Regionskommune vil efter den 15. juli 2018 arbejde videre med tilretningen af de foreløbige forslag til udpegninger til Grønt Danmarkskort i henhold til naturrådets anbefalinger.

Grønt Danmarkskort indarbejdes efterfølgende i forslag til kommuneplan 2020, der inden sin endelige vedtagelse sendes i offentlig høring.